

e

ERASMUS+
MAGAZINE
2025

IMPACT

**Welk verschil
wil je maken?**

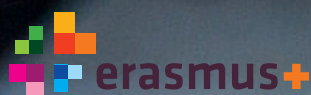
GENERATION AI

**De kracht van internationale
samenwerking**

**ACT FOR
SOCIAL CHANGE**

Jongeren zijn de toekomst

enriching
lives,
opening
minds

ERASMUSPLUS.NL

WEGWIJZER

- ALLE SECTOREN
- PRIMAIR & VOORTGEZET ONDERWIJS
- MIDDELBAAR BEROEPSONDERWIJS
- HOGER ONDERWIJS
- VOLWASSENENEDUCATIE
- JEUGD- EN JONGERENWERK
- SPORT

03 VOORWOORD

04 ERASMUS+ EN IMPACT: Samenwerking, groei en ontwikkeling

05 PORTRET: Queenzayra Statie, student Universiteit van Curaçao

06 IMPACTVERHAAL: Duurzaamheid & empowerment in internationale context

08 IMPACTVERHAAL: Generation AI: kinderen leren omgaan met AI

10 PORTRET: Imke Hendriks, mbo-student Yuverta

11 PORTRET: Paul Consten, oud-docent PI's

12 ERVARINGSVERHAAL: Saxion: Erasmus+ buiten de Europese Unie

14 PORTRET: Maggie van Gool, adjunct-directeur in opleiding bij Tabijn

15 PORTRET: Britt Schelhaas, vmbo-leerling TalentStad Beroepscollege

06

Internationalisering in de volwassenen- educatie

Britt Schelhaas vmbo-leerling naar Spanje

15

16 IN HET KORT

18 IMPACTVERHAAL: Docenten autotechniek bouwen internationaal netwerk

20 ZES ERVARINGSVERHALEN: Impact op Issam, Reuben, Floortje, Lucy, Jorge en Patricia

22 PORTRET: Clair Brown, Accces to Discover Inclusion EU

23 PORTRET: Malika Saidi & Rutger de Rijk, Boogieland Foundation

24 IMPACTVERHAAL: Jongerenparticipatie: kunst geeft jongeren een stem

26 TRAINING & COOPERATION ACTIVITY Vergroot je kennis en netwerk

28 COLOFON & ONDERZOEK MET IMPACT

Betekenisvolle jongeren- participatie

24

Rijksuniversiteit Groningen

'De (op)komt van AI is een feit, maar hoe
leer je jonge kinderen hiermee omgaan?'

08

Mobiliteitsproject Breedtesport

23

Van het basisonderwijs tot aan volwasseneneducatie en van hoger onderwijs tot en met jongerenwerk en sport: het programma Erasmus+ bereikt mensen van alle leeftijden en uit vele sectoren. Maar welke impact heeft hun deelname aan Erasmus+ en waar hebben we het eigenlijk over als het gaat om impact? Dáár draait het om in dit Erasmus+ Magazine.

Zo lees je hoe het programma impact heeft op de deelnemers zelf. Neem bijvoorbeeld vmbo-leerling Britt (p. 15). Zij ging met Erasmus+ naar Spanje en kwam terug met een nieuwe dosis lef en zelfstandigheid. "Als ik terugkijk, vind ik dat ik trots mag zijn." Het jongerenparticipatieproject van MasterPeace had ook impact op beleidsmakers, die na het project aangaven "echt te voelen wat er speelt." Jongeren gingen met hen in gesprek nadat ze een film maakten over criminaliteit in hun wijk (p. 24). Zo kwamen jongeren en beleidsmakers steeds dichterbij elkaar. Tegelijkertijd stimuleert Erasmus+ de ontwikkeling van deelnemende organisaties. Het lespakket over AI vormde in het project Generation AI (p. 8) een springplank voor basisschoolleerkrachten om met AI aan de slag te gaan in het leslokaal. Uit onderzoek blijkt dat Erasmus+ in het middelbaar beroepsonderwijs ook van grote meerwaarde is. Deelname aan Erasmus+ in het mbo heeft geleid tot professionalisering van het personeel (90%), betere onderwijsprogramma's (86%) en betere samenwerking met bedrijven (72%).

Organisaties houden de opgedane kennis, ervaring en inspiratie niet voor zichzelf, maar delen deze breed met elkaar. Bijvoorbeeld tijdens trainingen en bijeenkomsten, zoals de Training and Cooperation Activities (TCA's), en de jaarlijkse netwerkevenementen. Zo kwamen er in 2024

vanuit het hele land bijna 500 deelnemers uit alle sectoren samen tijdens de Erasmus+ Annual Events om inspiratie en kennis op te doen en met elkaar uit te wisselen.

De impact van Erasmus+ is niet alleen zichtbaar in de verhalen in dit magazine, maar blijkt ook uit de tussentijdse evaluatie van de huidige programmaperiode. Deze laat zien dat deelname een positieve bijdrage levert aan organisaties en aan de competenties van deelnemers. Met bijna 200 geaccrediteerde organisaties, kwalitatief goede projecten en een groeiend aantal nieuwe deelnemers blijven we samen werken aan het vergroten van onze impact.

In 2025 blijven we ons inzetten voor het versimpelen van en flexibiliteit binnen het programma. Ook stimuleren we iedere (kleine) stap om de projecten nog inclusiever en diverser te maken. Zo wordt de inclusiescan breder uitgerold en is er extra aandacht voor deelname vanuit het Caribisch deel van het Koninkrijk.

We zijn ontzettend trots dat er zoveel mooie projecten met subsidie van Erasmus+ worden gerealiseerd. Samen maken we écht het verschil. Veel dank aan alle betrokkenen, partners en deelnemers die Erasmus+ tot een succes maken. Samen blijven we werken aan persoonlijke ontwikkeling, professionele groei en betekenisvolle participatie. Laat je met dit magazine inspireren en blijf het verschil maken!

Noor Groenendijk

Directeur Nationaal Agentschap Erasmus+
Onderwijs & Training

Jojanneke de Waal

Hoofd Nationaal Agentschap Erasmus+
Jeugd & Sport en European Solidarity Corps

Erasmus+ is het Europees subsidieprogramma voor onderwijs, training, jeugd en sport. Het doel van het programma is een bijdrage te leveren aan economische groei, werkgelegenheid, gelijke kansen en inclusie in Europa. Het programma wil zo veel mogelijk mensen de kans bieden om volwaardig deel te nemen aan de maatschappij en de arbeidsmarkt, door het ontwikkelen van hun vaardigheden en competenties. Daarnaast helpt Erasmus+ met internationale samenwerking de kwaliteit van onderwijs en training én van het jeugd- en jongerenwerk in Europa te verbeteren.

Bekijk alle subsidiemogelijkheden op www.erasmusplus.nl

Samenwerking, groei en ontwikkeling

Impact klinkt vaak groot en abstract, maar draait eigenlijk om een simpele vraag: wat verandert er? Bas Beisiegel, impactexpert bij het Nationaal Agentschap Erasmus+ Onderwijs & Training, legt uit: "Impact gaat niet alleen over resultaten of cijfers, maar vooral over wat je ziet veranderen in het leven van deelnemers of in organisaties. Een klein verschil kan al een groot effect hebben." Malou Durve, adviseur strategie en impact bij Nationaal Agentschap Erasmus+ Jeugd en Sport, vult aan: "Het begint met de vraag: welk verschil wil je maken? Impact is niet iets wat je alleen bereikt, het is een gezamenlijk proces."

EEN STEEN IN EEN VIJVER

Malou: "Impact is als een steen in een vijver gooien, hoeveel rimpels kun je veroorzaken? Een ervaring die iemand opdoet met Erasmus+ sijpelt door naar andere mensen, de organisatie en de maatschappij. Die impact eindigt niet als het project is afgerond."

KIJK ALTIJD NAAR DE CONTEXT

"Impact is altijd afhankelijk van de context," vertelt Bas. "Daarom is het heel moeilijk te zeggen of impact groot of klein is. Als één persoon dankzij Erasmus+ zijn of haar leven weer op de rit krijgt, dan is dat toch geen kleine impact?" Malou herkent dit: "De scope van het programma Erasmus+ is enorm. Van langdurige mobiliteiten tot korte samenwerkingsprojecten. De reikwijdte van het project kan nog zo klein of kortdurend zijn, toch kan de impact groot zijn."

ONDERZOEK EN IMPACT

Het programma Erasmus+ laat op verschillende gebieden een sterke impact zien. Zo geeft 97% van de studenten in het hoger onderwijs, die vijf jaar geleden hebben deelgenomen aan onderzoek, aan dat hun buitenlandervaring nog steeds positieve impact heeft op hun leven. Dat zie je goed terug in het verhaal van Queenzayra [p. 5]: "De uitwisseling heeft me sterk gemaakt. Het was mijn eerste keer in Europa en dat helemaal alleen! Ik ben hierdoor zelfstandiger geworden. Maar liefst 81% van de deelnemers aan de projecten van Erasmus+ Jeugd geeft aan zelfverzekerder te zijn na deelname. Clair, van het DiscoverEU Inclusie-project ADIEU (p. 22) herkent dat: "De jongeren zijn zo zelfverzekerder geworden door deze ervaring."

CONCRETE TIPS VOOR MEER IMPACT

Malou Durve

Begin klein, en denk groot

'Maak het niet te ingewikkeld. Start met kleine stappen, kijk wat werkt en hou voor ogen waar je het voor doet.'

Neem de tijd

'Bedenk niet van achter je bureau een tof idee, maar betrek je doelgroep, partners en andere betrokkenen vanaf het begin. Dat kost misschien tijd, maar uiteindelijk bereik je zoveel meer.'

Bas Beisiegel

Kijk altijd naar jouw doelgroep en context

'Ga bij jezelf na: welke behoefte zie je, wat wil je zelf bereiken en waar zie je raakvlakken met Erasmus+?'

Staar je niet blind op cijfers

'Impact gaat niet alleen over cijfers. Kwalitatieve methoden, zoals verhalen of interviews, zijn net zo waardevol.'

Meer weten over
Erasmus+ en impact?

Gebruikmaken van de
Erasmus+ Impacttool?

A portrait of Queenzayra Statie, a young Black woman with long, thin braids, smiling and wearing a black long-sleeved shirt and olive green pants. She is standing outdoors in front of a yellow building and greenery.

PORTRET

Wie: Queenzayra Statie, student Business & Management aan de Universiteit van Curaçao

Ging dankzij Erasmus+ in haar derde studiejaar zes maanden naar Arteveldehogeschool in Gent (België)

"Veel van mijn klasgenoten gingen weg van Curaçao voor hun studie. Ik was daar niet klaar voor, maar wilde wel de buitenlandervaring. Niet alle studenten krijgen die kans. Voor een beurs moet je punten halen en ik ben ervoor gegaan. We moesten zelf onze huisvesting regelen en dat was ingewikkeld, want ik kende niemand in België. De eerste twee weken kon ik terecht bij mijn peetmoeder in Rotterdam.

Ik vond een kamer en ging met de trein naar Gent. Dat was fantastisch, want we hebben geen treinen in Curaçao. Bij aankomst moest ik een studiegenoot appen, maar mijn Nederlandse simkaart werkte niet. Ik wist niet wat ik moest doen. Dat ik het probleem zelf moest oplossen, maakte me creatief. Ik zag een Starbucks en bedacht: daar is internet! Ik maakte tien screenshots van de route en stapte alsnog een halte te vroeg uit, maar het kwam goed. Dat was echt een stepping stone.

In een studentenhuus wonen was ook een hele ervaring. In Curaçao woon ik bij mijn ouders en rijd met de auto naar de uni. In Gent moest ik in de kou lopen en ik verbaasde me over de bomen die hun bladeren verliezen. De eerste twee maanden vond ik soms best moeilijk. Ik wilde naar huis, maar mijn moeder zei dat ik de uitwisseling moest afmaken. Dat heb ik gedaan en in februari ging ik terug met tranen, omdat ik niet terug wilde!

De uitwisseling heeft me sterk gemaakt. Het was mijn eerste keer in Europa en dat helemaal alleen! Ik ben hierdoor zelfstandiger geworden. Het was de beste beslissing ooit."

Netwerkpro zet groene stap in empowerment van vrouwen

'Iedere organisatie heeft een andere kijk op duurzaamheid'

Netwerkpro is een netwerkorganisatie die zich inzet voor het empoweren van vrouwen met een migratieachtergrond. Met het project met Erasmus+, The Green Step, hebben ze hier een enorme internationale, groene stap in gezet. Samen met vijf partnerorganisaties uit Cyprus, Denemarken, Italië en Roemenië is er een heel curriculum gebouwd rondom duurzaamheid. Hoe ze dat aangepakt hebben? Arine Huijboom en Liekje Welten van Netwerkpro vertellen.

RELATIE TUSSEN EMPOWERMENT EN DUURZAAMHEID

"Als we vrouwen in onze empowermenttrainingen vragen: wat vind je belangrijk? Dan gaat het vaak over gezond leven en de aarde goed achterlaten. Velen van hen werken in moestuinen, hebben geen auto en maken zelf kleding. Maar ze koppelen dit aan armoede, niet aan duurzaamheid. Terwijl ze al zoveel krachtige dingen doen! Dus met dit project wilden we vooral inzetten op bewustzijn over duurzaamheid en groen denken," vertelt Liekje.

Liekje

'Het was indrukwekkend om te zien hoe vrouwen zich realiseerden dat zij eigenlijk al een grote bijdrage leveren aan een groenere wereld.'

MET INTERNATIONALE SAMENWERKING DUURZAAMHEID PRAKTISCH MAKEN

"Door de kennis en expertise uit de verschillende landen werd ons project breder en beter. De Roemenen bijvoorbeeld hadden veel ervaring met duurzaamheid op het platteland. De Denen waren juist meer gericht op methoden voor groepsdynamiek", vertelt Arine. "De verschillende invalshoeken zorgden ervoor dat het curriculum heel praktisch en toepasbaar werd voor verschillende doelgroepen."

Arine

'Door deze samenwerking met partners uit verschillende landen kreeg ik een veel breder beeld van wat duurzaamheid kan zijn. Het was verrijkend om te leren van andere culturen en methoden.'

ONTROERD DOOR ZICHTBARE IMPACT OP DEELNEMER

De deelnemers hebben niet alleen nieuwe vaardigheden geleerd, maar ook hun eigen bewustzijn van duurzaamheid vergroot. Liekje herinnert zich een ontroerend moment tijdens een training. "De opdracht was: presenteer jezelf met een object waar je een persoonlijk verhaal bij hebt. Een vrouw had een schelp meegenomen. Hierin hoorde ze de zee waar ze zich mee verbonden voelt. Ze realiseerde hoe belangrijk zorgen voor de zee en de aarde is. Haar inzicht: zelfzorg draagt ook bij aan een betere wereld. Dit was voor haar een doorbraak."

VAN INTERNATIONAAL PROJECT NAAR LOKALE DOORVERTALING: 1 + 1 = 3

De kracht van The Green Step is ook de lokale doorvertaling, vertelt Arine. "Het materiaal kan ook door andere organisaties geïntegreerd worden in bestaande programma's of trainingen." In Nederland werkt Netwerkpro samen met buurtnetwerken. "Zo trainen we nu in drie steden in Nederland. Lokaal kunnen vrouwen die al verder zijn in hun empowermenttraject, anderen weer trainen." Liekje legt uit: "De kracht zit hem in het feit dat we niet alles zelf doen. We betrekken lokale organisaties die al sterke banden hebben met de doelgroep. Zij weten waar de vrouwen zitten. Door hen op te leiden als trainers kunnen we duurzaamheid doorgeven aan de volgende generatie."

'De training geeft mij zelfvertrouwen, ik ga positief denken en kan mijzelf ontdekken en leren kennen.'

Samah Nammourah, deelnemer

Meer weten over de mogelijkheden van Erasmus+ in de volwasseneducatie?

Rijksuniversiteit Groningen (RUG)
koploper met internationaal project Generation AI

‘De (op)komst van AI is een feit, maar hoe leer je jonge kinderen hiermee omgaan?’

In 2020, nog vóór de grote doorbraak van generatieve AI, startte coördinator Dagmar Heeg van de RUG het project Generation AI. Samen met organisaties uit Cyprus, Griekenland, Ierland en Spanje deed ze onderzoek en ontwikkelde een curriculum om basisschoolleerkrachten te helpen AI te integreren in het onderwijs. Leerkracht aan de Brederoschool, Bas Hummel, bracht deze lessen in de praktijk. Samen vertellen ze over de impact hiervan op het onderwijs, de leerlingen én henzelf.

Het doel van het project Generation AI is om kinderen én leerkrachten te helpen kritische gebruikers te worden van kunstmatige intelligentie. Zo werden online tools en een curriculum ontwikkeld, die nog steeds door alle scholen te gebruiken zijn. Een mooie opbrengst, maar toch is dit niet het eindresultaat waar Dagmar zo trots op is.

GENERATION AI ALS SPRINGPLANK VOOR LEERKRACHTEN

“Het project was echt bedoeld als springplank: hoe ga je aan de slag met AI in het klaslokaal? Ik kan me nog goed herinneren dat Bas vertelde dat hij zelf een oefening had ontwikkeld. Dat was zo leuk!” Bas: ‘Ik liet leerlingen zoeken naar vooroordelen in afbeeldingen die je vindt in Google. Wat valt je op als je een afbeelding van een baby zoekt? Of van een huwelijk?’ De meeste baby’s zijn wit, en het lijkt erop dat alleen mannen en vrouwen met elkaar trouwen, merkten de leerlingen op. “Net als AI, baseert Google zijn zoekresultaten op een enorme hoeveelheid data. Het is een machine, geen mens. Onze eigen vooroordelen worden daardoor weerspiegeld in de resultaten. Dat is een belangrijke les voor kinderen.”

AI-gegenereerd beeld

‘Voorheen had je een hele fancy robot nodig als je iets met AI wilde doen. Voor alle tools in Generation AI heb je alleen een scherm nodig. Zo hebben scholen met minder financiële middelen ook toegang.’

Dagmar

VAN ONDERZOEK NAAR PRAKTIJK MET ERASMUS+

“Andere subsidies voor universiteiten zijn vaak gericht op onderzoek doen. Het mooie van een project met Erasmus+ is dat de focus ligt op de praktijk, zo heb je direct impact op het onderwijs zelf”, vertelt Dagmar. Bas: “Voor mij was dit project in 2020 echt de start in het lesgeven over AI.” Bas is zelf expert op het gebied van digitale geletterdheid, maar dat is eerder uitzondering dan regel. “Veel leraren zijn onzeker over hun eigen digitale vaardigheden. Dan is AI voor hun gevoel nog een stap verder”, zo vertelt hij.

INTERNATIONALE SAMENWERKING: GROTER BEREIK ÉN MEER INCLUSIE

“De kracht van internationale samenwerking: je bereik wordt vele malen groter”, vertelt Dagmar. “Ook had iedere organisatie een eigen expertise en inbreng. Van een onderzoeksinstituut uit Cyprus tot een school uit Griekenland.” “Bovendien worden de klaslokalen steeds diverser met een enorme mix van leerlingen met verschillende achtergronden”, vertelt Bas. En dat is ook een enorm voordeel van Erasmus+ aldus Dagmar: “Als je met zo’n divers team een lesprogramma samenstelt, worden de opbrengsten automatisch inclusiever.”

NA GENERATION AI...

“Door Generation AI zijn we weer nieuwe samenwerkingen aangegaan. Ook zijn we bezig met een ander project vanuit Erasmus+ met AI”, vertelt Dagmar. Bas: “Met kunstmatige intelligentie moet je een basis hebben in hoe het functioneert. Dat inzicht heb ik nu.” Inmiddels heeft hij zelf allerlei nieuwe lessen ontwikkeld over AI voor verschillende leeftidsniveaus.

Meer weten over Generation AI?
Bekijk deze video

Direct aan de slag met de
tools van Generation AI?

Sector: primair en voortgezet onderwijs, coördinatie door RUG
Project: Generation AI: Teaching kids about Artificial Intelligence
Samenwerking met organisaties in: Cyprus, Griekenland, Ierland, Spanje
Budget: € 274.101
Actielijn: KA201

PORTRET

Wie: Imke Hendriks, tweedejaarsstudent Dier en gedrag aan Yuverta mbo

Ging dankzij Erasmus+ naar Spanje om mee te lopen in een hondenasiel

“Op school hoorde ik dat we met Erasmus+ een week naar Spanje konden om in een hondenasiel te werken. We kregen informatie over de vlucht, overnachtingsplek en kosten. Ik was nog nooit in Spanje geweest, alleen in België, Duitsland en Frankrijk. Het was voor mij ook de eerste keer vliegen, dat was raar en spannend. In totaal waren we met zeven studenten en twee docenten. Ik sliep met vier meiden in een soort huisje en de drie jongens zaten in een ander huisje.

We hebben in Spanje het asiel opgeknapt en geholpen in het bedrijf. Het was leuk en leerzaam om te zien hoe ze in een ander land met dieren omgaan. In Nederland ben ik ook bij een asiel geweest, maar dat was heel anders. We gaan hier anders om met dierenwelzijn en ook zijn we terughoudender bij dierenziekten. Dat heb in gemerkt toen ik werd gebeten door een hond. In het ziekenhuis kreeg ik antibiotica, maar geen prik tegen hondsdolheid. Ze willen meer afwachten. Dat vond ik best raar.

Mijn ouders waren meteen enthousiast en zeiden: ga het doen, je maakt herinneringen die je altijd bijblijven. Het mooiste vind ik zelf hoe we als klasgenoten meer naar elkaar toe zijn gegroeid. We hebben elkaar echt beter leren kennen en zouden het graag nog eens doen. Het is wel goed om alles niet te veel te vergelijken met Nederland, want in andere landen gaat het nu eenmaal anders. Daar moet je voor open staan. Richt je niet op één ding. Ik sta daar anders in nu ik dit heb ervaren.”

A portrait of Paul Consten, a middle-aged man with a grey beard and glasses, wearing a grey flat cap and a blue and red checkered button-down shirt. He is smiling and standing in front of a brick wall. His hands are clasped in front of him.

Wie: Paul Consten, oud-docent verschillende penitentiaire inrichtingen, waaronder PI Scheveningen, nu docent ROC Mondriaan
Ging dankzij Erasmus+ naar Timișoara in Roemenië

“Toen ik in 2023 naar Roemenië ging met Erasmus+, werkte ik al ruim twintig jaar als docent in het gevangeniswezen. Toen ik voor het eerst de gevangenis in Timișoara binnenstapte, keek ik wel even op. De faciliteiten en ruimtes leken op wat ik alleen maar ken van films over gevangenen uit de Tweede Wereldoorlog. Twintig stapelbedden in één kamer, waar alle gedetineerden samen verblijven. Maar toen leerde ik meer over wat ze daar voor onderwijs geven!

Ik dacht altijd: Nederland is een vooruitstrevend land. Ik was totaal verbaasd om te zien en ervaren hoe veel beter het onderwijs in de gevangenis in Timișoara geregeld is. De gedetineerden krijgen veel meer uren les per dag en kunnen allerlei certificaten en kwalificaties behalen. Het resocialisatie-programma is veel uitgebreider. In Nederland krijgen gedetineerden maximaal twee uur onderwijs per dag. En de verbazing was wederzijds: de docenten in Roemenië konden hun oren niet geloven toen ze hoorden dat zij het op onderwijsgebied zoveel beter geregeld hebben dan wij in Nederland. Daarnaast werk je in de meeste inrichtingen in Nederland vaak alleen, soms met zijn tweeën. In de gevangenis in Timișoara was er een heel onderwijsteam.

Wat ik heb meegenomen uit Roemenië? Ik was zo positief verrast dat ze ondanks de beperkte faciliteiten zulk goed onderwijs kunnen aanbieden. Hoeveel er mogelijk was! Dat heeft me ertoe aangezet om meer onderzoek te doen. Ik ga bijna met pensioen en dan ga ik hiermee aan de slag. Hoe pakken verschillende gevangenissen in Europa onderwijs aan en wat kunnen we hieruit meenemen? Mijn eerste stop wordt Polen.”

Erasmus+ buiten de Europese Unie

‘Dit soort ervaringen vind je niet binnen de EU’

“Saxion wil studenten voorbereiden op een internationaal verbonden wereld en bijdragen aan het oplossen van actuele vraagstukken. Het ontwikkelen van interculturele vaardigheden en openstaan voor andere ideeën staan daarbij centraal”, aldus Anne Wichers, programmamanager Erasmus+ bij hogeschool Saxion. De onderwijsinstelling werkte al decennia met partners binnen én buiten de EU, voordat ze met Erasmus+ startten. En waar de reis voor Saxion bij Erasmus+ begon met individuele mobiliteit, is de hogeschool inmiddels al vele omvangrijke en strategische samenwerkingen gestart dankzij het Europese subsidieprogramma.

BUITEN DE EU VERSUS BINNEN DE EU

Ondanks dat Erasmus+ een Europees subsidieprogramma is, biedt het ook subsidie voor mobiliteit en samenwerkingen buiten de EU en zelfs buiten Europa. Saxion maakt daar graag gebruik van en heeft samenwerkingen met instellingen in Azië, Sub-Sahara Afrika, zuidelijk Middellandse Zeegebied, het Caribisch gebied, Latijns-Amerika en Canada. Maar ook iets dichterbij huis, in de Westelijke Balkan, onder andere in Albanië. Deze samenwerking is bijzonder, aldus Gerry Stegeman, beleidscoördinator internationalisering en onderzoeker. “Albanië is één van de weinige landen binnen de actielijn KA171 waar zowel ingaande als uitgaande studentenmobiliteit mogelijk is. Bovendien is duurzaam reizen een optie en is het land politiek heel interessant.”

ALBANIË: EEN BIJZONDERE ERVARING VOOR STUDENTEN

Samen met Joyce te Bos, projectmanager en onderzoeker, werkt Gerry voor het lectoraat ‘Weerbare Democratie’. Joyce: “Het is voor ons lectoraat én de studenten ontzettend relevant om een land als Albanië te ervaren, dat wil toetreden tot de EU. Om die toetreding voor elkaar te krijgen moet er veel worden georganiseerd ten aanzien van beleid en regelgeving. Hoe dit proces een land en haar bevolking beïnvloedt, gaat voor studenten tijdens de mobiliteit leven. In landen die al zijn toegetreden tot de EU vind je deze ervaringen niet.”

KA171 (ook bekend als International Credit Mobility)

biedt subsidiemogelijkheden voor inkomende én uitgaande mobiliteit van hogeronderwijsstudenten en stafleden met derde landen die niet aangesloten zijn bij het programma Erasmus+. Hiervoor is een inhoudelijke aanvraag nodig, waarin de relevantie, kwaliteit en impact van het project worden beschreven en beoordeeld.

‘Als je al samenwerkingen buiten Europa hebt, werkt het versterkend om KA171 ernaast te doen, als een stimulans om andere projecten te versnellen en samenwerking te verdiepen.’

Anne Wichers

Joyce te Bos

Gerry Stegeman

Anne Wichers

KA171-MOBILITEIT: EEN SPRINGPLANK ÉN ONDERSTEUNER

KA171-mobiliteit is in sommige gevallen een initiator tot andere vormen van samenwerking. In de Westelijke Balkan leidde de KA171-samenwerking van Saxion bijvoorbeeld tot een groter Capacity Building-project. Maar andersom kan natuurlijk ook. Anne: "Dat zien we nu in de Sub-Sahararegio. Daar zijn we partner in een Capacity Building-project waarbij enkele universiteiten de switch maken naar meer praktisch onderwijs zoals op Nederlandse hogescholen. Hier hebben we KA171-mobiliteiten aangevraagd als ondersteuning van het Capacity Building-project dat al loopt."

DE IMPACT VAN ERASMUS+

Bij KA171 verdelen de Nationaal Agentschappen de gelden die binnen de twaalf regio's beschikbaar zijn over de aanvragen die voldoen aan alle kwaliteitscriteria. In sommige regio's zijn de budgetten relatief laag. "Zelfs op kleine schaal heeft Erasmus+ enorme impact", aldus Anne. "Al een paar mobiliteiten zijn waardevol voor het opstarten van een project. KA171-projecten vullen bestaande landen- en partnerstrategieën aan. Hoewel projectambities niet afhangen van funding, is deze wel essentieel voor de voortgang"

Wil je weten welke subsidiemogelijkheden er zijn voor jouw onderwijsveld?

Kijk dan op www.erasmusplus.nl

Capacity Building in Higher Education draait om samenwerking ter verbetering en modernisering van het hoger onderwijs in derde landen die niet aangesloten zijn bij het programma Erasmus+.

PORTRET

Wie: Maggie van Gool, adjunct-directeur in opleiding (AIO) bij Kindercampus Otterkolken van Stichting Tabijn

Ging dankzij Erasmus+ met haar hele onderwijsteam naar verschillende scholen in Denemarken voor job shadowing

"We hadden al veel gehoord over het Deense onderwijs. Daar staat het kind echt centraal. Zo wordt een kind niet in leerjaren, maar op niveau ingedeeld. Ook zijn de ruimtes anders ingericht. Er is veel meer bewegingsvrijheid. Dat met eigen ogen zien en ervaren met het hele onderwijsteam: dat was zo bijzonder!

Wij voelden allemaal de noodzaak voor verandering in onze school. Je wilt ieder kind op het eigen niveau bedienen, de juiste aandacht en instructie geven. Het klassikale systeem, waarbij de leerkracht vertelt en de leerlingen alleen luisteren: dat voldeed niet meer.

We hebben in Denemarken bij verschillende scholen ervaren hoe zij het aanpakken. Het bezoek aan een school in Århus is me het meest bijgebleven. Bij de ingang mocht je kiezen: ga je met de klimmuur of de trap naar binnen? Alle leerkrachten gingen daar meteen op aan. Kun je nagaan wat dat met leerlingen doet!

Deze reis naar Denemarken heeft zoveel impact gehad. We hebben op onze school de ruimtes aangepast. Weg met de klassikale tafels en stoeltjes! We hebben nu een aparte instructiehoek en in het lokaal staan beweegballen en statafels. De kinderen gaan enthousiast naar school, voelen zich gezien en hebben meer keuzevrijheid. We hebben zoveel positieve reacties gekregen van ouders. De visie van onze school is ook veranderd. Iedereen staat erachter, omdat we dit echt samen ervaren hebben.

Sinds Denemarken ben ik een stuk bewuster van hoe ik kijk naar het onderwijs. Het hoeft niet te blijven zoals het altijd was, het kan ook anders. Ik sta meer open voor nieuwe ideeën. Dat merk ik ook op persoonlijk vlak. Erasmus+ vergroot echt je wereld."

Tabijn was de Nederlandse prijswinnaar van de European Innovative Teaching Award van 2024 in de categorie primair onderwijs.

Bekijk de video:

Wie: Britt Schelhaas, vmbo-leerling aan TalentStad Beroepscollege

Ging dankzij Erasmus+ met 24 leerlingen en 6 docenten op uitwisseling met de IES Pablo Serrano school in Zaragoza, Spanje

"De uitwisseling leek me gelijk superleuk. Ook spannend, maar ik wist dat ik er goed op ging terugkijken. Eerst kwamen de Spaanse leerlingen naar ons. Irene ging met mij naar huis. Thuis leerden we elkaar beter kennen en ik kreeg een beeld van haar leven in Spanje. We begonnen elke ochtend op school met samenwerkingsopdrachten en we communiceerden in het Engels. Bij het afscheid waren we in tranen, maar we wisten dat we elkaar nog in Spanje gingen zien.

Irene deed toen helaas niet meer mee en ik kwam in huis bij Daniela. Dat was spannend, maar ik werd met open armen ontvangen. Op de school hebben we Spaanse lessen bijgewoond en met de hele groep de stad verkend. Ook hebben we een berg beklommen. Dat was zwaar, maar het uitzicht was zo mooi! Halverwege de week kreeg ik heimwee. Ik heb gebeld met een docent en toen was het goed. Het mooie is dat ik daarna nooit meer heimwee heb gehad.

Op het eind wisten we dat het nu echt de laatste keer was en iedereen was verdrietig. Mijn ouders zagen dat ik terugkwam met allemaal mooie ervaringen. Ze zijn heel trots op me en als ik terugkijk, vind ik ook dat ik trots mag zijn. Door de uitwisseling durf ik meer en ben ik veel zelfstandiger. Eerst vond ik nieuwe dingen vaak moeilijk en ik was soms onzeker. In de uitwisseling kon ik iets onbekends ervaren zonder mijn ouders. Daar heb ik veel van geleerd. Ik ben superblij dat ik heb meegedaan en ik zou het zo weer doen."

IN HET KORT

Nieuwsgierig naar meer? Ga naar www.erasmusplus.nl

Erasmus+ en de Europese Commissie hebben tools ontwikkeld die je helpen bij het verbeteren van onderwijs. Bekijk hieronder de tools om aan de slag te gaan met impact.

Erasmus+ Inclusiescan voor mobiliteitsprojecten

Wil jij weten hoe inclusief de mobiliteitsprojecten van jouw organisatie zijn? Of wil je het gesprek over inclusiviteit van mobiliteiten binnen jouw organisatie aangaan en ben je op zoek naar een startpunt? Gebruik dan de Erasmus+ Inclusiescan voor mobiliteitsprojecten. Dit is een zelfevaluatie-instrument dat je helpt te reflecteren over de stand van zaken.

Erasmus+ Impacttool

Wat betekent impact voor jouw project? En hoe zorg je dat een project een zo groot mogelijke impact heeft? Om je te helpen bij deze vragen heeft het Nederlandse Nationaal Agentschap Erasmus+ de Impacttoolkit ontwikkeld. Deze helpt je bij het nadenken over de beoogde verandering en het ontwerp van je project. En over monitoring en bijstuuropties.

www.erasmusplus.nl/impacttool-mobiliteit

SELFIE

Hoe kan jouw school nóg beter gebruikmaken van technologie voor lesgeven en leren? Ontdek het met SELFIE, een gratis tool voor basis- en middelbare scholen, mbo-scholen en lerarenopleidingen binnen hoger onderwijs, in Europa en daarbuiten. Met SELFIE krijg je inzicht in waar je school al veel technologie gebruikt en waar het beter kan. De tool is beschikbaar in meer dan 30 talen.

Basic toolkit voor BIP's

Ben je werkzaam in het hoger onderwijs en geïnteresseerd in het opzetten van een Erasmus+ Blended Intensive Programme (BIP)? Of wil je zeker weten dat je geen stappen vergeet? Maak dan gebruik van de Basic toolkit voor BIP's! In dit interactieve online document staan de verschillende fases van het opzetten van een BIP beschreven. Ook staat de toolkit vol handige tips van collega's die al met BIP's werken.

European Innovative Teaching Awards 2024

Met de uitreiking van de European Innovative Teaching Awards (EITA) zet de Europese Commissie innovatieve, interactieve en inclusieve onderwijs- en leerpraktijken in het zonnetje. Het thema van de vierde editie was 'Welzijn in scholen'. Zo draaide het project van ROC Midden-Nederland, VITALity for the future, om positieve gezondheid en preventieve zorg. Tabijn ging met de studiereis 'Futureproof organisation for education and day-care' aan de slag met de omgeving en inrichting van de klaslokalen en Pallas Athene College werkte met het HILS-project aan een gezonde én inclusieve leefstijl in de school.

Bekijk de video's over deze inspirerende winnaars via www.erasmusplus.nl/eita2024

Jubileumjaar voor Jean Monnet en Erasmus Mundus

In 2024 werd het jubileum van twee centrale acties van programma Erasmus+ gevierd. 35 jaar Jean Monnet en 20 jaar Erasmus Mundus! Jean Monnet helpt met de verspreiding van kennis en inzicht in de Europese Unie en is beschikbaar voor primair en voortgezet onderwijs, middelbaar beroepsonderwijs en hoger onderwijs. Erasmus Mundus draait om excellente masters, het ontwikkelen hiervan en het subsidiëren van deelname hieraan. Ter ere van het twintigjarige jubileum is de impact van Erasmus Mundus onderzocht. Benieuwd hiernaar?

Bekijk de resultaten op onze website!

Samenwerking tussen agentschappen

Het Nationaal Agentschap Erasmus+ Jeugd stimuleert en ondersteunt niet alleen projecten waarin internationaal wordt samengewerkt, ze doet dit zelf ook! Erasmus+ Jeugd werkte dit jaar weer nauw samen met andere agentschappen in Europa op specifieke thema's. Denk aan: het professionele jongerenwerk, inclusie, jongerenparticipatie en het betrekken van gemeentes. Ga via de QR-code naar het gloednieuwe blok 'kennis en thema's'. Hier vind je de kennis en ervaring uit deze samenwerkingen.

eTwinning voor lerarenopleiders

Op het eTwinning-platform kunnen leraren-in-opleiding via een online project in contact komen met studenten in een ander land. Zo werken ze aan internationale competenties en hun persoonlijke ontwikkeling. Frans Kranenburg van de Hogeschool van Amsterdam is met eTwinning aan de slag gegaan, en met succes. Het project heeft de studenten en Frans veel opgeleverd. Het leidde zelfs tot een Nationaal Kwaliteitslabel als erkenning.

Lees over de ervaringen van Frans en de meerwaarde van het internationale contact via eTwinning.

#WatDeVlag

Organiseert jouw organisatie buitenlandreizen met subsidie van Erasmus+? Of zijn jullie dankzij Erasmus+ gestart met een internationaal samenwerkingsproject? Zorg voor meer zichtbaarheid van jouw internationaliseringsactiviteiten en doe mee met de actie #WatDeVlag!

Hoe doe je mee? Neem je vlag mee op reis, maak een mooie foto op locatie met vlag en plaats deze op de socialmediakanalen van je organisatie met een leuke tekst, #WatDeVlag en vergeet niet je Nationaal Agentschap te taggen.

Kleine stappen, groot verschil

Met Erasmus+ willen we het verschil maken voor zoveel mogelijk mensen. Daarbij is extra aandacht voor inclusie en diversiteit binnen de projecten. Hoe maak je daar ruimte voor in je project? En vooral: is dat niet heel moeilijk? Nee! Iedere stap, hoe klein ook, is er één en betekent dat je goed bezig bent. Maak jij ook een stap? Houd de nieuwsbrief en socialmediakanalen in de gaten. Regelmatig deelt Erasmus+ tips voor hoe jij je project nog inclusiever en diverser kan maken!

MBO-DOCENTEN DELEN INTERNATIONAAL KENNIS OVER ELEKTRISCHE AUTO'S

'Niemand hoeft het wiel opnieuw uit te vinden'

Door de energietransitie verandert er veel voor autobedrijven én voor de mensen die er werken. Daar wordt ook het onderwijs op aangepast, weet Durk van Wieren, coördinator (inter)nationale projecten bij Aventus in Apeldoorn. "Het is jammer als iedereen dat voor zichzelf moet uitzoeken. In ons project hebben docenten autotechniek een internationaal kennisnetwerk opgebouwd rondom elektrisch rijden."

Durk ziet dat de ontwikkelingen razendsnel gaan. "We hebben lesmateriaal ontwikkeld dat al was verouderd toen we de laatste punt zetten. Je loopt altijd achter de muziek aan. In het netwerk kunnen docenten tips uitwisselen en elkaars materiaal gebruiken. Zodat niet iedereen opnieuw het wiel moet uitvinden, zeg ik altijd maar. De partners houden elkaar op de hoogte van ontwikkelingen in de branche."

ONBEKEND MAAKT ONBEMIND

Voordeel is dat ook bedrijven zijn aangehaakt in het Europese netwerk. De autobedrijven delen hun kennis, zodat onderwijsinstellingen de vakmensen van morgen kunnen opleiden. Alle elektrische auto's moeten immers ook worden onderhouden en gerepareerd. "Onbekend maakt onbemind", meent docent autotechniek Richard van den Bosch. "Soms willen autobedrijven geen elektrische auto's verkopen omdat de monteur er onvoldoende van weet. Wij moeten daarvoor de mensen opleiden."

'De impacttool zorgt voor heldere, meetbare doelen.'

Durk van Wieren

MEETBARE DOELSTELLINGEN MET DE ERASMUS+ IMPACTTOOL

Om de projectimpact te bepalen, gebruikte Durk de impacttool van het Nederlandse Nationaal Agentschap Erasmus+.

"Vanuit wat je wil bereiken ga je terug naar wat je daarvoor moet doen en komt zo weer uit bij wat je daarmee bereikt. Het zorgt voor heldere, meetbare doelen. Het heeft enorm geholpen, ook bij het impactrapport na afloop. Het is als een reis, heel praktisch. Als je naar Rome wil, ga je kijken hoe je daar komt. Vele wegen leiden naar Rome, maar je moet een route uitstippelen."

HET BEGINT MET DRAAGVLAK

Durk weet waarom de internationale samenwerking goed liep. "Het begint met draagvlak. Je moet mensen niet bij het kruisje laten tekenen, maar ze meenemen in de planontwikkeling. Ik heb het idee gepitcht en gevraagd wie er wilde meedoen. Dat betekende investeren, want het is een gezamenlijk product waarbij iedereen heeft meegeschreven. Niemand heeft zijn snor gedrukt." De sfeer was goed, maar niet alles ging als gepland. "Bij de start haakte één organisatie af vanwege een reorganisatie. Die wijziging was gelukkig snel verwerkt bij Erasmus+, net als de Covid-verlenging."

WERKEN ÉN NETWERKEN

Formeel is het project afgelopen, maar alle betrokkenen willen door. Durk: "Toen we op de laatste dag in Noorwegen het plan voorlegden om door te gaan, werd dat met applaus ontvangen. Dat vond ik heel mooi." Een stuurgroep komt voortaan twee keer per jaar online bijeen. "Die overleggen staan al gepland voor de komende twee jaar. Ook organiseren we eens per jaar een online én een fysiek evenement. Je moet niet alleen werken, maar ook netwerken. Samen eten en een biertje drinken; netwerken bouw je aan de bar. Als je elkaar mag, neem je sneller contact op."

VRIENDEN VAN HET PROJECT

Docenten hebben hele praktische dingen gedeeld, zoals instructiefilmpjes en gereedschappen. "Normaal zijn we te druk met lesgeven om zoiets uit te zoeken, dat maakte dit project heel nuttig", zegt Richard. "Andere scholen hoorden erover en wilden ook meedoen. Fysiek is dat lastig, maar online konden ze erbij zijn." "We delen de uitkomsten ook met ze", vult Durk aan. "Hiervoor hebben we een vriendengroep opgericht. Daarin zitten nu maar liefst 143 leden."

'Andere scholen hoorden erover en wilden ook meedoen.'

Richard van den Bosch

Sector: middelbaar beroepsonderwijs

Project: European e-Transport Network for VET (ETN4VET)

Deelnemers: 14 partnerorganisaties in 11 landen

Budget: € 152.160

Actielijn: KA220

DE IMPACT VAN ERASMUS +

OP PATRICIA, FLOORTJE, REUBEN, JORGE, LUCY EN ISSAM

PATRICIA VAN DEUTEKOM, ALS DANDOCENT SINDS 2019 BETROKKEN BIJ LEERLINGEN- UITWISSELINGEN VAN HET CODARTS LYCEUM

"Onze school is een vooropleiding dans en muziek voor Codarts Hogeschool voor de Kunsten. We hebben momenteel drie partnerscholen in Portugal, Slowakije en Spanje. In het najaar komen zij naar Rotterdam en in het voorjaar gaan alle vierdejaars dansleerlingen voor een week naar het buitenland. Daar volgen ze het artistieke lesprogramma en aanvullende activiteiten. Leerlingen versnellen hiermee hun ontwikkelingsproces op professioneel, persoonlijk én sociaal vlak. Hun ogen gaan open en ze verruimen hun blik. **Na terugkomst vergelijken ze hun ervaringen en door die kruisbestuiving gaat de uitwisseling nog weken door. Voor mij als docent is het inspirerend om te zien hoe andere docenten werken en je bouwt een bijzondere band op met leerlingen.** Het zijn heel waardevolle weken voor onze toekomstige (inter) nationale dansers."

FLOORTJE ZENGERINK, DOCENT MYTALENT OP ROC NOVA COLLEGE IN HAARLEM

"Ik gun iedereen een buitenlandervaring, óók de mbo-studenten niveau 1 en 2 van MyTalent. Bij MyTalent gaan we uit van talenten en mogelijkheden. Niet al onze studenten hebben een diploma of hebben Nederlands als moedertaal. Op de opleiding krijgen zij extra persoonlijke aandacht en kunnen leren op de manier die het beste bij hen past. Dankzij Erasmus+ gingen vijftien studenten een week naar de Ardennen voor uitdagende activiteiten als klimmen, abseilen, mountainbiken en grotbezoeken. **Ze stappen daarmee uit hun comfortzone. Het was vaak nieuw voor ze en de activiteiten waren soms spannend. Ze hebben grenzen verlegd en krijgen meer zelfvertrouwen.** Het zijn mooie ervaringen die ze nooit gaan vergeten."

REUBEN VAN TILBORG MAAKTE EEN TREINREIS DOOR EUROPA MET DISCOVEREU

"Ik heb met DiscoverEU door Europa gereisd met een Interrail pas. Ik heb vooral cultuur gesnoven en mensen ontmoet. Ik heb met name geleerd om zelfstandig te zijn en zelf beslissingen te maken in het buitenland als er dingen misgaan of anders lopen dan gepland. **Deze buitenlandervaring heeft mij gebracht dat ik verder uit mijn comfortzone durf te stappen en mensen aan durf te spreken.** Andere jongeren kunnen er ook heel veel van leren: hoe leven mensen op bepaalde plekken in Europa en wat zijn de verschillen? Het is zo'n mooie ervaring en je neemt zoveel mee."

JORGE LOPES DA SILVA DEED MET ZIJN ORGANISATIE PLANETA CAPOEIRA EEN PROJECT BINNEN ERASMUS+ SPORT

"Het was geweldig om de kans te krijgen om andere capoeira-organisaties in Europa te bezoeken en samen te werken. Het mooiste vond ik dat we bevestigd zagen dat capoeira altijd voor verbinding zorgt. Tussen leerlingen van één groep, maar ook tussen organisaties onderling. **Ons project was gericht op inclusie en netwerkversterking. We hebben veel van gedachten kunnen wisselen en ontdekten: capoeira staat eigenlijk gelijk aan inclusie.** De diversiteit die je terugziet in de groepen is enorm. Ik vond het mooi dat we allemaal voelden: capoeira is meer dan een sport, het is een way of life."

LUCY AVRAAMIDOU, HOOGLERAAR BIJ RIJKSUNIVERSITEIT GRONINGEN EN BETROKKEN BIJ PROJECT STAGE

"STAGE richt zich op de afnemende belangstelling voor wetenschap, een groeiend wantrouwen en de noodzaak om de klimaatveranderingscrisis aan te pakken. Het is een project op het snijvlak van klimaatverandering en publieke betrokkenheid bij wetenschap en dat ligt alle deelnemers uit Griekenland, Cyprus, Tsjechië en Italië na aan het hart.

Het heeft mijn internationale netwerk versterkt en gaf me tijd, ruimte en middelen om mijn ideeën te testen in een internationaal samenwerkingsverband. Dat is niet altijd mogelijk bij andere grote subsidieprojecten. We kunnen de resultaten van dit project nu als pilot gebruiken voor een groter onderzoeksvoorstel. Hiermee vergroten we onze kans op succes."

ISSAM ZEMMOURI, CHOREOGRAAF, DANSER EN DEELNEMER AAN PROJECT TONE (TALENTS OF NEW EUROPE)

"Project TONE wil nieuwkomers, migranten en vluchtelingen verbinden met theater, beeldende kunst en muziek. **Voor mij was deelname aan dit internationale project een professionele én persoonlijke uitdaging, want ik ben bijna blind.** Dat is niet eenvoudig met meer dan 25 dansers op een podium. Ik wilde ervaren hoe het is met zoveel dansers en artistieke methoden in andere talen. Omdat ik een beweging niet kan zien, moest ik vaak wachten op de vertaling. Ik ben geboren in Marokko, heb gestudeerd in Frankrijk, woon nu vijf jaar in Nederland en praat vaak Engels voor mijn werk. Ik spreek veel talen, maar lichaamstaal is de belangrijkste. Nu wil ik een project starten met alles wat ik ben tegengekomen voor blinde en slechtziende mensen in de artistieke sector."

PORTRET

Wie: Clair Brown

Betrokken bij: Access to Discover Inclusion EU (ADIEU), een project binnen DiscoverEU Inclusie waarbij Arubaanse jongeren uit een achterstandssituatie door Europa reisden én meedachten over het plannen en uitvoeren van het project.

"Het project Access to Discover Inclusion EU (ADIEU) is een mooi voorbeeld van hoe betekenisvolle jongerenparticipatie leidt tot inclusie, empowerment en verbinding met Europa. Het is moeilijk onder woorden te brengen hoe bijzonder het ADIEU-project is geweest. Toen onze reis erop zat was ik uitgeput, maar vol verhalen en indrukken. En enorm trots op de persoonlijke groei bij de jongeren!

De voorbereiding was intens. Vijf maanden lang werkten we samen om deze reis te organiseren. De jongeren speelden er een grote rol in. Het ging niet alleen om de logistiek, zoals het plannen van de route en het boeken van treinen, maar ook om hen te helpen hun eigen kracht en verantwoordelijkheidsgevoel te ontdekken.

Voor alle deelnemers - op één na - was alles nieuw. Ze hadden nog nooit gevlogen, gekampeerd of zelfstandig hun weg gevonden in een onbekende stad. Dat weerhield hen er niet van om de leiding te pakken. Vanuit de organisatie ondersteunden we alleen waar dat nodig was.

Natuurlijk waren er uitdagingen. We misten een paar treinen en worstelden met reisapps, maar deze momenten werden waardevolle leerervaringen. Het was geweldig om te zien hoe ze met elke stap groeiden.

De jongeren planden de route via Parijs, waar de Olympische Spelen waren. Daar ontmoetten ze jongeren uit meer dan zestig verschillende landen. Ook bezochten we het Europees Parlement in Brussel. De groep vertelde dat ze zich nooit eerder echt Europees hadden gevoeld. Door de reis kwam de Europese Unie zoveel dichterbij voor hen!"

Wie: Malika Saidi & Rutger de Rijk

Betrokken bij: Boogieland Foundation en hun Mobiliteitsproject voor breedtesport

"Met een groep van tien collega's en vrijwilligers van de Boogieland Foundation, een stichting die zich inzet voor gratis boksen voor iedereen, vertrokken we met de trein naar Boedapest in Hongarije. Voor veel van ons was het de eerste keer dat we deel uitmaakten van een internationaal mobiliteitsproject én dat we zover met de trein reisden. Dat maakte het extra bijzonder.

De treinreis naar Boedapest was meteen een hoogtepunt. De reis was niet alleen duurzaam, maar ook verbindend. Tijdens die rit in de nachttrein hebben we nagedacht over onze organisatie, ideeën gedeeld en vooral veel gelachen.

In Boedapest werden we ontvangen door de Budapest Association for International Sports om een aantal dagen met hen mee te lopen. Samen bezochten we lokale vechtsportorganisaties en deden we mee met hun trainingen. Het was inspirerend om te zien hoe zij hun lessen aanpakken. Zo hebben we nieuwe methodes ontdekt, zoals creatieve warming-ups en andere manieren om een training af te sluiten, waarbij we over elkaar heen moesten springen en tikspelletjes deden. Dit soort methoden gebruiken we nu ook in onze eigen lessen in Nederland.

Maar het ging niet alleen om de technieken. Er is ook aandacht besteed aan het creëren van een veilige leeromgeving en inclusief sportklimaat. We praatten veel over de lokale sportcultuur en de rol die gender daarin speelt. Zo deden we in Hongarije inzichten op, die ons in Nederland helpen om onze eigen aanpak verder te versterken.

De uitwisseling heeft ons als organisatie veel gebracht. Het gaf ons een frisse blik op onze dagelijkse praktijk, nieuwe contacten in Europa en een enorme boost in teamspirit. Voor andere sportverenigingen kan een mobiliteitsproject als deze een geweldige kans zijn. Het is niet alleen gesubsidieerd en inspirerend, maar ook een manier om te leren, groeien en samen te bouwen aan een veilige en inclusieve sportwereld."

‘Waar kunst jongeren een stem geeft’

Jongerenparticipatieproject
ACT for Social Change

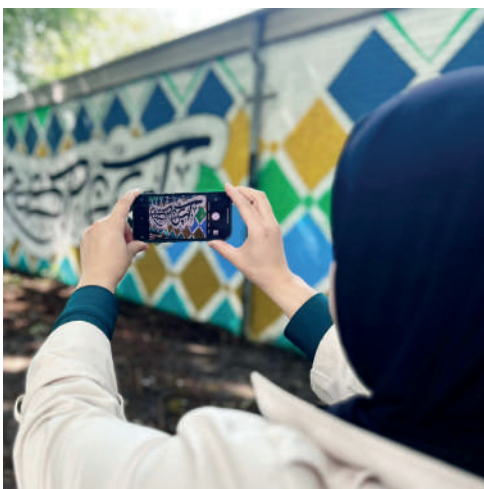

Yarima Lugo werkt voor MasterPeace, een wereldwijd netwerk dat lokaal het verschil maakt. Vanuit MasterPeace is ze betrokken bij het jongerenparticipatieproject ACT for Social Change, waarmee ze jongeren uit kwetsbare wijken in staat stelt om als actieve burgers deel te nemen aan hun gemeenschap, met kunst als middel.

Volgens Yarima is het belangrijk dat jongeren zich gehoord voelen. Veel jongeren willen iets betekenen voor hun stad of gemeenschap, maar weten niet hoe ze dat moeten aanpakken. “Bij MasterPeace proberen we die drempels weg te nemen. Kunst en creativiteit staan daarbij vaak centraal, omdat dat jongeren aanspreekt en activeert. Zo maakten we samen met jongeren in Utrecht en Den Haag muurschilderingen waarin hun ideeën over de wijk werden verwerkt. Dit eigenaarschap maakt echt een verschil.”

SAMENWERKING MET JONGEREN- WERKORGANISATIES EN SCHOLEN

ACT for Social Change richt zich op jongeren van 13 tot 25 jaar in Den Haag, Rotterdam en Utrecht, met extra aandacht voor jongeren die minder betrokken zijn bij de maatschappij. Yarima vertelt: “We werken veel samen met jongerenwerkorganisaties en scholen, omdat zij vaak de brug vormen naar jongeren die anders moeilijk te bereiken zijn. Jongerenwerkers zijn vertrouwde gezichten en helpen die eerste stap kleiner te maken. Onze workshops organiseren we op bekende plekken zoals buurthuizen of scholen. Zo voelt het voor jongeren veiliger om mee te doen.”

Sector: Jeugd
Project: ACT for Social Change
Budget: €59.500
Subsidielijn: KA154
(Jongerenparticipatieprojecten)

Meer weten over de mogelijkheden binnen Erasmus+ voor jongerenparticipatie?

VERTROUWEN, VERBINDEN EN VERSTERKEN

MasterPeace werkt vanuit drie fases: vertrouwen, verbinden en versterken. Jongeren leren eerst zichzelf en hun kernwaarden kennen, bouwen zelfvertrouwen op en verbinden zich vervolgens met elkaar, hun wijk en besluitvormers. Ze bedenken samen plannen om hun omgeving te verbeteren en presenteren die aan stakeholders, die hen feedback geven. Dit versterkt zowel hun projecten als hun persoonlijke ontwikkeling.

Een mooi voorbeeld binnen ACT for Social Change was een film die jongeren in Den Haag maakten over de sociaaleconomische problemen waarmee leeftijdsgenoten worden geconfronteerd. De film belicht de gevaren voor jongeren en toont hoe snel zij in aanraking kunnen komen met criminaliteit door verkeerde keuzes te maken. Uiteindelijk toonden ze de film aan beleidsmakers en gingen ze in gesprek. "Zulke momenten zijn waardevol, niet alleen voor de jongeren, maar ook voor de beleidsmakers, die hierdoor echt voelen wat er speelt", aldus Yarima.

DE WAARDE VAN JONGERENPARTICIPATIE

Wat Yarima mooi vindt, is dat het niet stopt bij één project. "We zien jongeren terugkomen bij nieuwe activiteiten, of jongerenwerkers komen zelf met ideeën voor samenwerking. Deze wisselwerking, waarin we contact houden om elkaar te helpen, is heel fijn."

"Persoonlijk heb ik er ook veel van geleerd. Ik sta nu zekerder voor groepen, weet jongeren beter aan te spreken en durf flexibeler te zijn." Jongeren hebben volgens Yarima enorm veel ideeën en potentie, maar missen soms de juiste setting om die te ontdekken en ontwikkelen. "Jongerenparticipatieprojecten geven hen die kans. Jongeren zijn de toekomst en maken écht impact."

'Voor ons als organisatie heeft dit project veel betekend: we hebben sterke connecties opgebouwd met jongerenorganisaties en scholen en weten beter hoe we jongeren kunnen bereiken.'

Yarima Lugo

Vergroot je kennis en netwerk

Wil je meer kennis over een bepaald onderwerp of je vaardigheden verder ontwikkelen, in Europese context? Of ben je op zoek naar internationale samenwerkingspartners?

Een Training and Cooperation Activity (TCA) kan je met beide vraagstukken helpen. TCA's worden georganiseerd door de Nationaal Agentschappen van Erasmus+ in de 33 deelnemende landen. Deelname is, dankzij subsidie van Erasmus+, bijna helemaal gratis. Op deze pagina lees je over drie geslaagde trainingen en bijeenkomsten die in 2024 plaatsvonden.

Opening windows of opportunity: Establishing learning networks and school partnerships serving migrating children in Europe through international education 13-15 november 2024, Den Haag

Vanuit 12 verschillende landen kwamen schoolleiders en beleidsmakers uit het basisonderwijs naar Den Haag. De TCA bracht drie elementen uit het programma Erasmus+ samen. Deelnemers:

- bespraken onderwijsbenaderingen voor migranten- en vluchtelingenkinderen en gingen op bezoek bij scholen die een ander lessysteem succesvol hebben toegepast.
- leerden hoe subsidie van Erasmus+ ingezet kan worden om docenten te trainen (via bijvoorbeeld job shadowing) in andere lessystemen.
- hebben contacten gelegd voor nadere samenwerking rond het thema 'internationaal onderwijs voor migrantenkinderen.'

Maarten Koops (Riksäpplets Gymnasium, Stockholm, Zweden), was onder de indruk van een 'wonderwall' die hij zag op Startpunt International. Dit is een muur of bord in de klas waar vragen, ideeën of concepten op staan die leerlingen willen onderzoeken. "Kinderen kunnen vanuit hun eigen interesse en niveau een proces in gang zetten om zich te ontwikkelen. Dat principe zou ik op onze school ook graag willen doorvoeren."

Wil je een beeld krijgen van deze TCA en horen welke inzichten andere deelnemers mee naar huis namen? Bekijk de aftermovie.

Wonderwall

Hoeveel kunstenaars zijn er in Nederland?

Wie was de eerste kunstenaar?

Hoe weet ik of het wel of niet kunst is?

Dive into Youth Participation

23-27 september 2024, Leusden

Deze meerdaagse training over betekenisvolle jongerenparticipatie bracht deelnemers uit 15 Europese landen samen, die actief zijn in het jongerenwerk. De training was voor iedereen toegankelijk, mede dankzij de aanwezigheid van dovertolken en voorzieningen voor deelnemers met verschillende behoeftes. Deze inspirerende bijeenkomst stimuleerde uitwisseling en samenwerking, met als doel om jongerenparticipatie in Europa te versterken.

Bente Wester (Maatvast Haarlemmermeer): "Ik heb geleerd wat jongerenparticipatie is en wat er nodig is voor quality youth participation. Verder heb ik over verschillende tools geleerd om jongerenparticipatie in onze organisatie te implementeren. Daarbij was het heel waardevol om succesverhalen en ervaringen met andere jongerenwerkers over jongerenparticipatie uit te wisselen."

Digitaal jongerenwerk en Europa

5 september 2024, Amsterdam

Tijdens de bijeenkomst kwamen grote jongerenwerkorganisaties uit Nederland samen om zich te laten inspireren door Europese samenwerkingen op het gebied van digitaal jongerenwerk. Drie lopende projecten werden gepresenteerd: een digitaal platform voor meer zichtbaarheid van digitaal jongerenwerk, een studiebezoek aan Finland en een Europees samenwerkingsproject van tien steden met een langetermijnstrategie. De bijeenkomst toonde de kansen van Erasmus+ Jeugd voor verdere innovatie en samenwerking.

Sandra Zoomers (Dutch Cities of Learning): "Grensoverschrijdende samenwerking heeft ons in staat gesteld om (digitale) ervaringen te delen en nieuwe perspectieven te ontdekken, waardoor we de kwaliteit van ons (digitale) jongerenwerk aanzienlijk hebben verbeterd. Samen hebben we ervoor gezorgd dat jongeren in heel Europa een unieke kans kregen om te groeien en te leren in innovatieve (digitale) omgevingen. Het is fantastisch om te zien hoe ze hun talenten ontdekken en ontwikkelen!"

Bezoek ook een TCA in 2025!

Leerzaam, inspirerend en fantastisch voor je netwerk. Dat is hoe deelnemers een TCA omschrijven. Bekijk regelmatig onze TCA-agenda, wellicht zit er in 2025 een TCA voor jou bij!

Vind een training
van Erasmus+ Jeugd of
Erasmus+ Sport

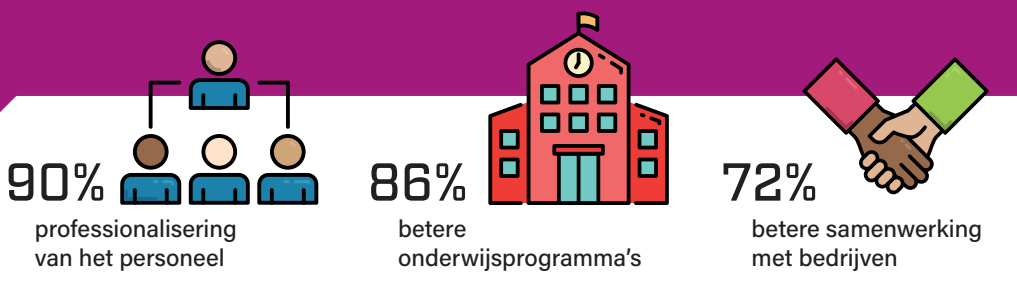
Vind een TCA van
Erasmus+ Onderwijs
& Training

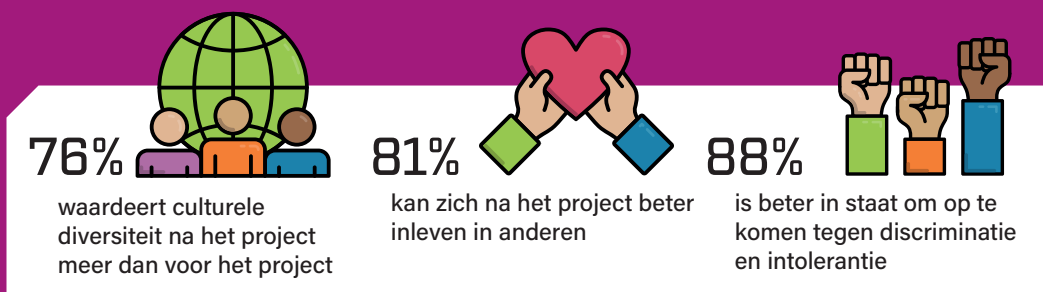
Onderzoek met impact

Om de impact van het programma Erasmus+ in kaart brengen, worden er elk jaar onderzoeken uitgevoerd door onder andere de Nationaal Agentschappen Erasmus+, het RAY-netwerk (Research-based Analysis and Monitoring of European Youth Programmes) en hun onderzoekspartners.

Deelname aan Erasmus+ in het middelbaar beroepsonderwijs heeft geleid tot:

Dit ervaren deelnemers aan Erasmus+ Jeugd:

*De bovenste onderzoeksresultaten komen uit onderzoek uitgevoerd onder 75 betrokkenen bij Erasmus+ uit het mbo. De tweede helft met onderzoeksresultaten komen uit onderzoek onder ruim 7.000 deelnemers aan het programma Erasmus+ Jeugd in 34 landen.

Benieuwd naar meer onderzoeksresultaten?

Voor onderzoeken van de Nationaal Agentschappen Erasmus+: www.erasmusplusresearch.eu
Voor onderzoeken uit het RAY-netwerk: www.researchyouth.net

Volg ons op:

COLOFON

Dankwoord

Wij willen alle deelnemers aan het programma Erasmus+ hartelijk danken voor hun inzet, in het bijzonder iedereen die heeft bijgedragen aan dit magazine.

Erasmus+ Magazine 2025

© 2025, Nationale Agentschappen

Erasmus+ Onderwijs & Training

Erasmus+ Jeugd

Erasmus+ Sport

DTP: Schinkelshoek Communicatie

Fotografie: Henriëtte Guest, Jason Rafaël

Teksten: Tefke van Dijk, De Schrijfzolder

Tekst en redactie: Nationaal Agentschap Erasmus+

Nuffic en het Nederlands Jeugdinstituut voeren als Nationale Agentschappen het Europese subsidieprogramma Erasmus+ uit.

Nuffic

Kortenaerkade 11, 2518 AX Den Haag

070 4260 260

info@erasmusplus.nl

Nederlands Jeugdinstituut

Churchilllaan 11, 3527 GV Utrecht

030 2306 344

erasmusplus@nji.nl

www.erasmusplus.nl

Erasmus+
Enriching lives, opening minds.

Deze publicatie is mogelijk gemaakt met subsidie van de Europese Commissie. De verantwoordelijkheid voor deze publicatie ligt uitsluitend bij de auteur; de Europese Commissie kan niet aansprakelijk worden gesteld voor het gebruik van de informatie die erin is beschreven. Bij het samenstellen van deze publicatie is getracht zo nauwkeurig en compleet mogelijk informatie te geven. Aan de inhoud van deze publicatie kunnen geen rechten worden ontleend.

